

Toelichting Wet BIG in relatie tot de CZO-opleidingseisen tot dialyse-assistent

De wet BIG spreekt over 3 categorieën van bevoegdheden:

1. De zelfstandig bevoegde tot indicatiestelling en uitvoering (bijvoorbeeld de arts).
2. De niet zelfstandig bevoegde is bevoegd tot het verrichten van de handeling in opdracht, onder toezicht en met aanwijzing van de zelfstandig bevoegde (bijvoorbeeld de arts).
3. De functioneel zelfstandige (art. 39 wet BIG) is bevoegd en bekwaam tot het verrichten van in de wet BIG vastgestelde voorbehouden handelingen in opdracht van een zelfstandig bevoegde. Dit geldt onder andere voor (dialyse)verpleegkundigen. Functioneel zelfstandig wil zeggen dat toezicht van een arts niet noodzakelijk is. Met betrekking tot voorbehouden handelingen waarvoor geen zelfstandige bevoegdheid is, dient opdracht, toezicht en tussenkomst geregeld te zijn.

Naast opdracht geven, toezicht verzekeren en aanwijzingen geven, geldt dat de zelfstandig bevoegde ook de tussenkomst en bekwaamheid toetst van de opdrachtnemer.

Voor de opdrachtnemer geldt dat een voorbehouden handeling pas uitgevoerd mag worden als de opdrachtnemer een opdracht heeft, zichzelf bekwaam acht en de aanwijzingen opvolgt (art. 35 en 38 wet BIG).

De dialyse-assistent mag als niet-verpleegkundige (punt 3) volgens de wet BIG voorbehouden handelingen uitvoeren mits art. 35 en 38 van de wet BIG geborgd zijn:

- hij een opdracht van de arts (zelfstandig bevoegde) heeft, bekwaam is en eventuele aanwijzingen opvolgt;
- de mogelijkheid van toezicht en/of tussenkomst van de arts bestaat;
- het beleid van de instelling daarin voorziet;
- protocollen, richtlijnen, toezicht en tussenkomst door de zorgorganisatie vastgelegd en geregeld zijn.

Samenwerking met de functioneel zelfstandige, de (dialyse)verpleegkundige:

Zowel de verpleegkundige als de dialyse-assistent werkt in opdracht van de zelfstandig bevoegde. De verpleegkundige kan niet eindverantwoordelijk zijn, dat is de zelfstandig bevoegde.

De uitvoerende is zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de handeling, echter pas nadat de opdracht is gegeven door een zelfstandig bevoegde. Hier is de bekwaamheidstoets van belang (kan ik het wel?).

Voor voorbehouden handelingen die niet onder het in de wet BIG genoemde rijtje vallen, geldt óók voor de (dialyse)verpleegkundige dat opdracht, aanwijzingen, toezicht en tussenkomst geregeld moeten zijn en de (dialyse)verpleegkundige zich bevoegd en bekwaam acht.

Handelingen van de patiënt in de thuissituatie:

De Wet BIG geldt in de beroepsmatige context. Dit is van belang aangezien er ook thuis wordt gedialyseerd. Zodra een patiënt of een mantelzorger zelf een voorbehouden handeling uitvoert, is er geen sprake van een beroepsmatige context en is de wet BIG op hen niet van toepassing. De wet is echter wel van toepassing als de dialyse-assistent in de thuissituatie (voorbehouden) handelingen uitvoert, dan is er wel sprake van een beroepsmatige context. In de situatie van de dialyse-assistent dient toezicht en tussenkomst geborgd te zijn.